

רב אשי אמר, לעולם כל הברייתא בשיטת רבי מאיר היא.

ואין להקשות, אם כן, מדוע מתיר רבי מאיר בסיפא, באומר "לחולין לא אוכל לך", והרי לשיטת רבי מאיר במשנה להלן הרי הוא נעשה כמי שאומר "לקרבן יהא — לפיכך לא אוכל לך".

כי הא, בכרייתא, מדובר בכגון דאמר "לחולין", בניקוד שווי"א תחת הלמ"ד, שאומר במפורש שיהא כחולין מה שלא יאכל. ורבי מאיר סבור שאין אומרים מכלל לאו אתה שומע הן, ולכן אין משמעות של נדר בדבריו.

ואילו הא, מה שטענת שלפי רבי מאיר הרי הוא נעשה כמי שאומר "לקרבן יהא — לפיכך לא אוכל לך", יכול להיות רק בכגון דאמר "לא חולין" [או לחולין בפת"ח תחת הלמ"ד] — דאז משמע: לא ליהוי חולין, אלא בקרבן.

שנינו במשנה: האומר טהור וטמא, נותר ופיגול — אסור.

בעי רמי בר חמא: האומר "הרי עלי דבר זה כבשר זבחי שלמים, לאחר זריקת דמים" — מהו?

ותמהה הגמרא על הספק: אי דקאמר מפורשות בהדין לישנא — הרי ודאי בהיתרא קא מתפיס! שהרי לאחר זריקת הדמים מותר בשר זבח השלמים באכילה, והרי הוא מתפיס בדבר המותר, ואין הוא נאסר.

אלא, הספק הוא בכגון דמחית שמביא בשר זבחי שלמים לאחר זריקת דמים, ומחית, ומביא בשר חולין או ככר דהיתרא גביה, שם אותו לידו, ואמר על בשר החולין או על ככר ההיתר: "זה כזה" —

והספק הוא, מאי?

האם בעיקרו, באיסור שהיה בעבר על בשר זבח השלמים, לפני זריקת הדם, הוא קא מתפיס, וחל נדרו.

או דילמא, בהיתרא של בשר השלמים עכשו, משנזרק הדם, קא מתפיס.

שהרי לא אמר בלשונו מה היא כוונתו.⁽¹⁾

אמר רבא, תא שמע ממשנתנו, ששנינו בה: האומר נותר ופיגול — אסור.

והא בשר נותר ופיגול — לאחר זריקת יב-א

ובשיעורי רבי שמואל על הדרף, כאן, תמה על דבריו, שאם כן, כיצד מדמה הגמרא את השאלה הזאת למי שנדר להתענות ביום שמת בו אביו, ואחר כך הוא מתפיס ביום השנה, והרי שם הספק הוא רק אם מתפיס באיסור או בהיתר. אלא, בהכרח, שהספק בגמרא הוא באומד דעתו של אדם.

ובדבר הקושיה מדוע לא נאמר כאן את הכלל

1. בכתבים המיוחסים לגרי"ז מבאר שהספק הוא, כיון שגם לאחר זריקת הדם הבשר קדוש, אלא שהוא מותר באכילה כדין אכילת קדשים, והרי קדושתו של הבשר, גם לאחר זריקת הדם, היא מחמת הקדשתו, לכן יש להסתפק שמא הוא מתפיס עתה בגורם לקדושת הבשר, שהוא ההקדשה של הקרבן, והוה דבר הנדור, או שמתפיס בהיתר האכילה שלו.